

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності
072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
за освітньою програмою
«Податкова та митна справа»

на тему: **«Майнове оподаткування в Україні»**

Виконавець:

студентка 43 групи факультету фінансів та
банківської справи
Ткач Тетяна Володимирівна

Науковий керівник:

доцент кафедри фінансів, к.е.н., доцент
Дубовик Ольга Юхимівна

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Майнове оподаткування є важливим аспектом фіскальної політики країни, оскільки воно стосується оподаткування доходів, що отримуються від майнових прав, та нерухомого майна. Україна не є винятком, оскільки майнове оподаткування є одним із найбільш значущих джерел доходів державного бюджету. Однак, результати дослідження показують, що на сьогоднішній день в Україні існують численні проблеми та недоліки у сфері майнового оподаткування, що потребують уваги та подальшого дослідження.

Унікальність дослідження полягає у тому, що робота присвячена комплексному дослідженню майнового оподаткування в Україні та його оптимізації з огляду на сучасні тенденції в розвитку фіскальної політики країни та міжнародному досвіді. Акцент у роботі робиться на оцінку ефективності існуючих підходів до оподаткування майна та запропонування можливих шляхів їх вдосконалення з метою підвищення ефективності майнового оподаткування та забезпечення максимальної доходності державного бюджету.

Мета дослідження: на основі теоретичних засад щодо майнового оподаткування визначити можливі шляхи його оптимізації.

Завдання дослідження:

- описати: історичне становлення та розвиток майнового оподаткування; економічну сутність майнового оподаткування; нормативно-правове забезпечення функціонування майнового оподаткування;

- дослідити: фіскальне значення майнових податків у доходах бюджетів; зарубіжний досвід майнового оподаткування; основних недоліків в системі майнового оподаткування;

- проаналізувати: виконання бюджету Одеської області за надходженнями майнових податків; формування бюджетів територіальних громад за рахунок майнових податків;

- запропонувати: шляхи підвищення ефективності майнового оподаткування та можливості адаптації зарубіжного досвіду в Україні;

- обґрунтувати: необхідність реформування системи майнового оподаткування; цілі такого реформування; певні кроки для вдосконалення податку на майно.

Об'єкт дослідження: механізм майнового оподаткування в Україні.

Предмет дослідження: методичні та прагматично-орієнтовані підходи щодо реалізації механізму майнового оподаткування.

Методи дослідження: загальнонаукові: дедукції та індукції при визначенні сутності та специфічних рис майнового оподаткування; узагальнення при розгляді можливостей застосування зарубіжного досвіду з майнового оподаткування; табличні та графічні методи для інтерпретації результатів аналізу; коефіцієнтний аналіз для проведення оцінки динаміки надходжень податку на майно до бюджетів.

Інформаційна база дослідження: законодавчі акти України з питань майнового оподаткування, результати попередніх досліджень та аналітичних звітів,

статистичні дані, наукові статті та публікації в періодичних виданнях з питань фінансової та податкової політики.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (40 найменувань) та 2-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 97 сторінок. Робота містить 8 таблиць, 34 рисунки.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретичні засади майнового оподаткування»* розглянуто теоретичне підґрунтя становлення та розвитку майнового оподаткування, його економічну сутність на нормативно-правове забезпечення.

У другому розділі *«Аналіз діючої системи оподаткування майна в Україні»* проаналізовано рівень фіскальної ефективності податку на майно у доходах бюджету України, а також Одеської області та її деяких територіальних громад зокрема.

У третьому розділі *«Основні напрями вдосконалення майнового оподаткування в Україні»* запропоновано методи підвищення ефективності майнового оподаткування та можливості впровадження зарубіжного досвіду в Україні.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Одним із способів акумулювання та примноження доходів держави з моменту її створення було запровадження ефективної системи оподаткування майна. Історично склалося таким чином, що податок на майно є найстарішим із зборів у податковій структурі багатьох країн, а також й основним джерелом заповнення місцевих бюджетів. На практиці податок на майно потенційно є одним із найбільш ефективних та фіскально вагомих елементів, здатних забезпечити мобілізацію значних сум доходів до бюджетів різних рівнів.

2. Насамперед, податок на майно слід розглядати як інструмент забезпечення соціальної справедливості і перерозподілу багатства у суспільстві. Завдяки податку на майно можливе залучення до оподаткування тіншових доходів.

3. Розглядаючи надходження від сплати податку на майно на місцевому рівні, було проаналізовано тенденцію Одеської області на прикладі таких територіальних громад: Балтська, Красносільська, Яськівська. Показники податкових надходжень за період 2018-2022 років мають позитивну динаміку та швидко зростають.

4. У багатьох країнах світу поняття податку на нерухомість досить широке і включає кілька видів, зокрема: податок на нерухомість, податок на підприємницьку діяльність, податок на транспортні засоби, податок на будівництво, податок на приріст вартості міської землі, податок на будівництво, податок на спадщину та інші.

5. Були запропоновані певні кроки для вдосконалення податку на майно, зокрема, для транспортного податку це: розширити оподатковуване майно, тобто базу оподаткування; змінити базу оподаткування таким чином, щоб викиди шкідливих речовин у навколишнє середовище певними видами транспорту також враховувалися при розрахунку суми, що підлягає сплаті; запровадити прогресивну ставку податку. Для покращення механізму оподаткування нерухомого майна, відмінного від земельної ділянки ми виділили такі методи: внести зміни до механізму обчислення даного податку таким чином, щоб ставка податку залежала від ринкової вартості житлового або нежитлового майна, а не від його площі; при розрахунку податку слід брати до уваги місце розташування житла. Що стосується плати за землю, слід вжити наступних заходів: скасувати пільги в тих випадках, коли земля зовсім не використовується або не використовується за призначенням; удосконалити механізм управління орендною платою за земельні ділянки шляхом встановлення справедливого розміру орендної плати, що враховує диференціацію за видами цільового призначення їх використання; коректного та своєчасного внесення змін до договорів оренди у разі зміни правового режиму та нормативної грошової оцінки цих земель.

6. Найважливішими цілями реформування системи майнового оподаткування в Україні можна зазначити:

- скорочення дискреційних махінацій, тобто максимально зменшити вплив місцевого муніципалітету та державної влади на механізм розрахунку податкових зобов'язань з податку на майно, що у свою чергу повинно сприяти підвищенню стимулюючих ефектів майнового оподаткування, розширенню бази оподаткування та зниженню корупційних зловживань;
- спрощення та максимальна прозорість процесу проведення розрахункової оцінки вартості;
- вжити заходів задля підвищення питомої ваги податкових надходжень від майнового податку в загальному обсязі податкових надходжень Зведеного бюджету до рівня 5,5% та ВВП – 2,0%, таким чином майновий податок в Україні набуде характеру ефективного компенсатора з точки зору зменшення надходжень від прямих податків;
- удосконалення механізму оподаткування податком на майно методом надання можливостей суб'єктам оподаткування проводити уточнюючу оцінку оподатковуваних об'єктів, завдяки чому можна досягти максимального її наближення до справедливої ринкової вартості.